

Landskapet är viktigt för skogslevande arter

Adam Ekholm

Ungefär hälften av Sveriges hotade arter anses idag vara helt eller delvis beroende av skog, detta trots att en stor del av Sveriges areal är skogsmark. Anledningen till detta är den mänskliga påverkan. En skog ämnad för att producera får en helt annan miljö än en av människan opåverkad skog. Bland annat blir omloppstiden för en produktionsskog mycket lägre än för en opåverkad skog. Detta gör att den struktur som är karakteristisk för en äldre skog, så som gamla träd och rik tillgång på död ved, blir en brist i skogslandskapet. Eftersom detta utgör en livsmiljö för många arter, minskar också arterna knutna till denna miljö.

I början av 1990-talet förändrades Sveriges lagstiftning så att skogsvårdslagen tog mer hänsyn till miljön. Det skrevs in att miljö- och produktionsmålen skulle bli likställda. I samband med detta startade skogsstyrelsen en rikstäckande inventering av skogsområden med höga naturvärden, dessa områden blev benämnda som nyckelbiotoper. Detta är små värdekärnor som oftast bara är ett par hektar stora med syfte att bevara och återskapa biodiversitet i landskapet. År 2009 startade skogsstyrelsen upp ytterligare en mer detaljerad inventering av nyckelbiotoperna, med syfte att följas upp 10 år senare för att se hur dessa områden utvecklades. I denna inventering inventerades artförekomsten och andra variabler viktiga för biodiversitet.

I min egen studie har jag använt material från skogsstyrelsens inventering för att se om biodiversiteten skiljer sig beroende på hur landskapet ser ut runtomkring nyckelbiotopen. Det visade sig att äldre skog runtom nyckelbiotopen generellt hade en positiv inverkan på biodiversiteten i nyckelbiotopen. Tvärtemot visade det sig också att yngre skog hade en negativ inverkan på biodiversitet. Andra saker visade sig också vara viktiga, däribland mängden död ved i nyckelbiotoperna, speciellt den som är mycket nedbruten. Hotade arter visade sig vara känsligare än arter som inte är hotade.

Slutligen kan man säga att omgivande landskapet spelar en stor roll för biodiversiteten i en nyckelbiotop. Det är viktigt för arter begränsade till dessa områden att kunna sprida sig till och från nyckelbiotoperna och få ett utbyte med andra populationer, annars riskerar arterna att dö ut i nyckelbiotopen. Därför bör nyckelbiotoper i landskap med mycket gammal skog ges högre prioritet för att kunna maximera bevarandet av hotade arter.